

Dioscalcúile

Living with dyscalculia ... can be really frustrating at times ... the biggest challenge is dealing with the attitudes I get from others, who cannot understand my apparent inability to remember locations or follow directions. Hopefully as more of us talk about such struggles and share our experiences of dealing with such a disability, more people will become more understanding.

Virginia Beach, ó *D means Deaf and Dys... (whatever!)*,
<http://deafpagancrossroads/2007/11/10/d-means-deaf-and-dys-whatever/>

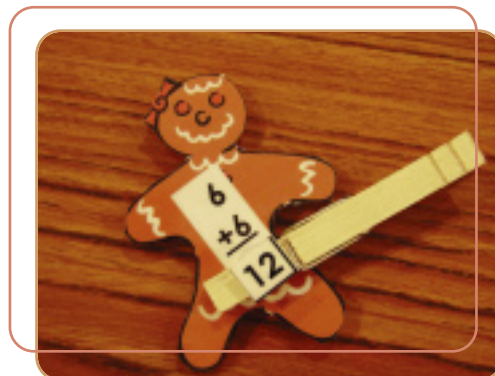
Cuireann dioscaltúile isteach ar an bpróiseas foghlama maidir le matamaitic go háirithe. Is iad seo an dá chineál dioscaltúile atá aitheanta:

Cineál 1: dioscaltúile ó dhúchas: áit a léiríonn daltaí neamhréiteach suntasach idir a leibhéal forbartha agus a gcumas cognaíoch ginearálta de réir mar a bhaineann sé le Matamaitic. Tá rud amháin bunúsach a léiríonn go bhfuil dioscaltúile ó dhúchas ar dhaltaí; beidh siad ag feidhmiú faoin leibhéal a mbeidh tú ag súil leis agus ní bheidh aon mhíniú soiléir ann (m.sh. cumas ginearálta, staid mhothúcháinach nó tinneas).

Cineál 2: dioscaltúile: áit a léiríonn daltaí neamhábaltacht iomlán chomh fada agus a bhaineann sé le coincheapa matamaiticiúla agus uimhreacha. Is ríocht buan é dioscaltúile a chuireann isteach ar an gcumas chun scileanna matamaiticiúla a fhoghlaim in ainneoin múineadh iomchuí.

Seans go mbeidh disléicse agus dioscaltúile ar dhuine, ach ní bheidh deacrachtaí i gcúrsaí matamaitice ag gach dalta ar a bhfuil disléicse. Beidh tionchar ag disléicse ar gach cineál foghlama a bhíonn ag brath ar léitheoireacht, Matamaitic ina measc.

Seans go mbeidh dioscaltúile le feiceáil nuair nach féidir le daltaí uimhreacha, gaolta idir uimhreacha, agus toradh oibríochtaí uimhriúla (meastachán) a choincheapadh. Léiríonn daltaí deacrachtaí éagsúla sna réimsí seo a leanas: ríomh, treo, taobhacht,

coincheapa matamaiticiúla, matamaitic mheabhrach, airgead, easnaimh, léamh agus scríobh uimhreacha, aisiompú, comhaireamh ó mheabhair, rialacha agus foirmlí, seichimh, agus am agus bainistiú ama. Seans nach mbeidh daltaí ábalta próisis mheicniúla a thuiscint ná a shamhlú toisc nach mbíonn siad in ann smaoinemh ar 'an mórfhictiúr' go minic.

Seans go mbeidh comharthaí eile dioscailcúile le feiceáil: droch-chomhordú lúthchleasaíochta; deacracht ag coinneáil cuntais ar an scór le linn corpoideachais; agus deacrachtaí ag coinneáil cuntais ar shealanna le linn cluichí. Seans go mbeidh deacrachtaí ag daltaí ag aistriú ó rang amháin go dtí an chéad rang eile freisin, go háirithe ag leibhéal iarbhunscoile. Seans go mbeidh drochmheabhair threo ag daltaí. Seans go mbeidh claonadh acu rudaí a chailliúint, agus seans go mbeidh cuma neamhairdeallach orthu. Seans go mbeidh fadhbanna breise le feiceáil sna deacrachtaí a bhíonn ag daltaí leis na coincheapa atá riachtanach chun ceol a fhoghlaim go foirmiúil, m.sh. léamh an cheoil. Uaireanta bíonn deacrachtaí ag na daltaí seo agus iad ag iarraidh cuimhneamh ar ainmneacha/aghaidh daoine nuair atá siad ag cuimhneamh ar ainmneacha daoine aonair.

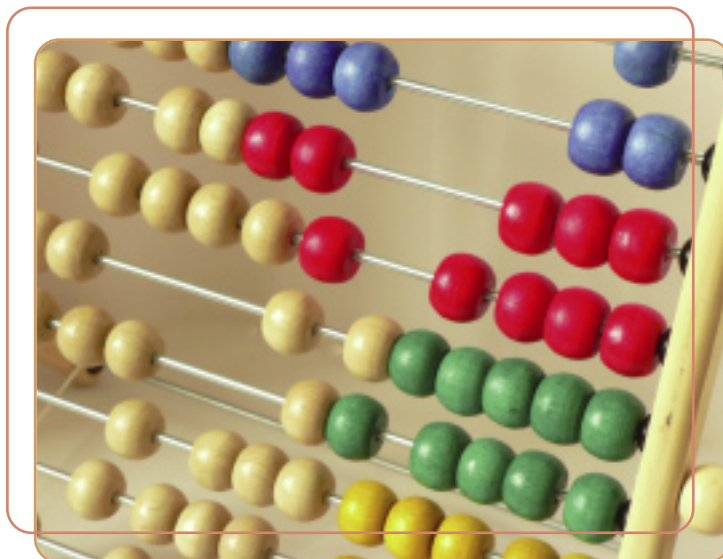

Leideanna Foghlama agus Teagaisc

- Bain úsáid as rudaí nithiúla agus tosaigh le gníomhaíochtaí praiticiúla.
- Ná cuir imní ar an dalta.
- Faigh amach cén stíl foghlama is fearr leis an dalta.
- Múin níos mó ná bealach amháin chun oibríochtaí matamaiticiúla a réiteach.
- Cuir leis an stór eolais atá ag an dalta cheana féin.
- Déan iarracht botúin na ndaltaí a thuiscint, seachas glacadh leis go bhfuil siad mícheart.
- Díriú ar choincheap amháin ag an am.
- Ba chóir an méid is lú teanga agus is féidir a úsáid agus leideanna saineiúla a thabhairt i

gcomhair oibríochtaí matamaiticiúla éagsúla i bhfadhbanna focail.

- Spreag daltaí chun pictiúr a dhéanamh ina n-intinn d'fhadhbanna matamaiticiúla. Lig do dhaltaí pictiúir a tharraingt chun cabhrú leo an fhadhb a thuiscint agus cinntigh go dtógann siad a n-am chun féachaint ar aon eolas amhairc cosúil le cairteacha agus graif.
- Mura bhfuil deacrachtaí léitheoireachta ag na daltaí, spreag iad chun fadhbanna a léamh os ard.
- Sna céimeanna tosaigh nuair atá tú ag múineadh scileanna matamaiticiúla nua, déan cinnte go bhfuil na fadhbanna matamaiticiúla saor ó uimhreacha móra agus ríomhanna nach bhfuil riachtanach.
- Tabhair samplaí agus déan iarracht gaol a léiriú idir fadhbanna matamaiticiúla agus rudaí a tharlaíonn sa saol.
- Tabhair grafpháipéar/ páipéar cearnóg do dhaltaí agus spreag iad chun é seo a úsáid chun na huimhreacha a choinneáil i líne.
- Iarr ar dhaltaí míniú a thabhairt ó bhéal conas a tháinig siad ar fhreagraí ar leith.
- Mínigh coincheapa nua ar bhealach loighciúil.
- Spreag daltaí chun coincheapa a mhúineadh ar ais chun a dtuiscint a sheiceáil.
- Déan cinnte nach bhfuil an iomarca scríbhneoireachta ar bhileoga oibre agus go bhfuil siad leagtha amach go soiléir le dóthain spáis i gcomhair ríomhaireacht néata. Déan cinnte nach bhfuil cuma ródheacair ar an leathanach.
- Cuir teorainn leis an líon cóipeála atá le déanamh ón gclár.
- Lig do dhaltaí ríomhairí agus áireamháin a úsáid, go háirithe chun féincheartú a dhéanamh.
- Tabhair am breise do dhaltaí chun tascanna a chríochnú agus spreag iad chun obair gharbh a dhéanamh chun rudaí a áireamh.
- Múin teanga na Matamaitice go díreach.
- Cuimhnigh i gcónaí go bhfuil difríocht shuntasach idir teanga na Matamaitice agus Béarla labhartha.
- Úsáid teanga mhatamaiticiúil chomhsheasmhach i do sheomra ranga agus ar fud na scoile i gcónaí.
- Úsáid neamónaicí agus cártaí leide amhairc chun cabhrú le daltaí rialacha, foirmlí agus táblaí a fhoghlaim de ghlanmheabhair. Tá athrá an-tábhachtach freisin.
- Meaitseáil an straitéis le riachtanais agus cumais aitheanta an dalta i gcónaí.

Acmhainní/Tagairtí Breise

1. British Dyslexia Association: a chuireann bileoga ar Mhatamaitic agus dhisléicse ar fáil, láithreán gréasáin: <http://www.bdadyslexia.org.uk/>
2. Butterworth, B. (1999) *The Mathematical Brain*, Londain: Macmillan.
3. Chinn, S.J. agus Ashcroft, J.R. (2007) *Mathematics for Dyslexics: Including Dyscalculia* (3ú eag.), Londain: Whurr Publishers.
4. Cumann Disléicse na hÉireann (Matamaitic agus Disléicse), láithreán gréasáin: <http://www.dyslexia.ie/math.htm>
5. Henderson, A. (1998) *Mathematics for the Dyslexic: A Practical Guide*, Londain: David Fulton Publishers.
6. Láithreáin gréasáin/nascanna a bhaineann le dioscailcúile:
<http://www.dyscalculiainfo.org/>
 Cognitive Centre, Malmo, an tSualainn.
<http://www.dyscalculia.org/>
 Is féidir ríomhleabhar maidir le dioscailcúile a fháil saor in aisce ón láithreán seo.
<http://www.standards.dfes.gov.uk/primary/faqs/inclusion/56233>
 Tugann an ríomhleabhar seo eolas ginearálta ar dhioscailcúile chomh maith le seisiún ceisteanna agus freagraí le Steve Chinn.
7. Miles, T.R. agus Miles, E. (eagarthóirí.) (2004) *Dyslexia and Mathematics* (2ú eag), Londain: RoutledgeFalmer.
8. National Numeracy Strategy (UK) (2001) Guidance to Support Pupils with Specific Needs in the Daily Mathematics Lesson, íoslódáil ó:
<http://www.standards.dfes.gov.uk/primary/publications/mathematics/12812/>
9. Westwood, P. (2004) *Commonsense Methods for Children with Special Needs* (5ú eag), Londain: RoutledgeFalmer.
10. Westwood, P. (2004) *Numeracy and Learning Difficulties: Approaches to Teaching and Assessment*, Londain: David Fulton Publishers.